

COVID-19 Pandemic Tweets by Iranian Political Elites: A Content Analysis Study

Shabnam Ghasemyani¹ , Rahim Khodayari-Zarnaq^{*2,3}

¹ Department of Health Services Management, School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

² Department of Health Policy and Management, School of Management and Medical Informatics, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

³ Tabriz Health Services Management Research Center, Health Management and Safety Promotion Research Institute, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

ARTICLE INFO

Article Type:

Original Article

Article History:

Received: 22 May 2021

Accepted: 7 Jul 2021

ePublished: 22 Dec 2021

Keywords:

Twitter,
COVID-19,
Iran,
Political Elites,
Pandemic,
Health Policy

Abstract

Background and Objectives

During the COVID-19 pandemic, political elites in Iran have tried to use social media to express their views, influence public opinion or criticize the government's performance in managing COVID-19 disease. The aim of this study was to investigate and analyze the tweets related to this pandemic that were tweeted by Iranian political elites.

Material and Methods

This qualitative study is conducted based on the method of content analysis. A list of political elites likely to run for presidency in 1400 presidential election was selected by referring to public and specialized political news websites, their Twitter accounts were identified and all their Persian and English tweets about COVID-19 until the end of 2020 were collected and reviewed. Content analysis method was used for analyzing the tweets.

Results

More than 2,800 tweets from 27 political elites were reviewed. About 18% of the total tweets during this period were related to health and about 84% of the health tweets had COVID-19 content. All tweets related to COVID-19 were categorized under six main themes; notices; policy recommendation; criticism of government performance; situation analysis and future forecasting; warnings and macroeconomic, social and political issues.

Conclusion

In recent years, the use of Twitter among Iran's political elites has increased significantly. It seems that the tweets of the political elites can influence the public's views and behaviors as well as the government performance in a major way, leading the government to be more accountable in responsible management of the COVID-19 pandemic. The health system can also make more use of the social network's capacity to inform programs, attract support and disseminate health and prevention perspectives.

Ghasemyani Sh, Khodayari-Zarnaq R. COVID-19 Pandemic Tweets by Iranian Political Elites: A Content Analysis Study. *Depiction of Health*. 2021; 12(4): 298-309. doi: 10.34172/doh.2021.29. (Persian)

Extended Abstract

Background and Objectives

In the field of health care, the views of political elites greatly influence the opinions of citizens and their health-related behaviors. Political leaders can use their influence on public opinion to address public health issues by disseminating evidence-based public health information. Social networks like Twitter play an important role in enabling people to stay in touch even in times of crisis. During the COVID-19 pandemic, political elites in Iran have tried to use social media to express their views or influence public opinion or criticize the government's performance in managing COVID-19 disease. This study aims to investigate and analyze the Iranian political elites' tweets related to this pandemic.

Material and Methods

This qualitative study is conducted based on the method of content analysis. According to public and specialized political news websites, we made a list of political elites who were likely to run for presidency in 1400 presidential election. The research population of this list was finalized, and all members of the research population were surveyed. The Twitter accounts of these people were identified and all the main tweets of these people- both in Persian and English- about COVID-19 were collected and reviewed, starting from the beginning of the COVID-19 pandemic in late 2019 to the end of 2020. The names and positions of individuals, the number of followers, the number of health and COVID-19-related tweets, and finally the content of COVID-19-

* Corresponding author; Rahim Khodayari-Zarnaq, E-mail: rahimzarnagh@gmail.com

© 2021 The Author(s). This work is published by Depiction of Health as an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

related tweets were collected in tables. Content analysis method was used to theme and analyze tweets. Because all data (tweets) were retrieved from the open-access public domain, no ethical approval was required.

Results

More than 2,800 tweets from 27 political elites were reviewed. About 18% of all the tweets during this period were related to health and about 84% of the health tweets had COVID-19 content. All tweets related to COVID-19 were categorized under six main themes; Notices; Policy recommendations; Criticism of government performance; Status analysis and future forecasting; Warning; and macroeconomic, social, and political issues. The main topics of information included sub-topics of morbidity and mortality trends, production or purchase of vaccines, planning of national and local actions, status or sacrifice of medical staff, preparation and distribution of masks and other protective equipment, disease status in other countries, job closures, the economic, social and psychological damage caused by the COVID-19 outbreak. Policy recommendations also included support for medical staff, prioritization of health to the economy, distribution of protection or vaccination equipment, self-care and attention to health advice, temporary closure of infected cities and areas, development of virtual communications and new business platforms, international cooperation and regional, avoidance of unnecessary travel, cooperation between government agencies, people's livelihood and the improvement of monitoring systems. Criticism of the government's performance, excessive inconsistency in decision-making and information, inadequate distribution of protective equipment, absence of the president in the parliament, hasty and contradictory comments, preference of the economy over public health, internal and inter-sectoral inconsistencies, indecision in decision-making, lack of use of successful internal and external experiences in dealing with the disease and impossibility of social and physical distance in public places were classified. Situation analysis and forecasting also include the doubling of economic problems along with the COVID-19 outbreak, the lack of impact of restrictions on traffic reduction, resilience to crisis due to previous experiences, and the synergy of military devices and facilities for the present and the future. We also categorized other sub-themes, including aggravation of poverty and economic and social harms, reduction of observance of health protocols, congestion

and gatherings, trips and excessive presence of travelers in tourist areas, failure of health system, security, political and religious issues and profiteering and abuses. Finally, the themes of macroeconomic, social, and political issues included themes such as political sanctions, assistance to families affected by the corona, the impact of the corona on sustainable development, and new lifestyles in the corona and post-COVID-19 eras.

Conclusion

In recent years, the use of Twitter among Iranian political elites has increased significantly. It seems that political elites tweets can have a dramatic effect on the attitudes and behaviors of the people or obliging the government to be more accountable and do better in the management of COVID-19 pandemic. The health system can also make more use of the social network's capacity to inform programs, attract support and disseminate health and prevention perspectives.

Practical Implications of Research

The present study helps to create a more comprehensive analysis of the views of political elites, and familiarizes us with their thoughts and attitudes on current issues of the health system and even the extent of their attention to health. This study helps health researchers and analysts while designing a reliable source for the analysis of attitude of officials and political elites, we might, in so doing, provide a basis for them on which to design and implement similar studies. This study helps health researchers and analysts to design and implement similar studies while obtaining a reliable source for their analysis of the attitudes of officials and political elites. This research is the first study of its kind in the Iran that can affect future studies in this regard.

Ethical Considerations

This study was conducted using public data on the Internet and does not require ethical approval due to public and open access to the data used. The names of the people and their tweets are openly available to the public.

Conflict of Interest

There is no conflict of interest in this study.

Acknowledgment

None declared.

تحلیل توئیت‌های نخبگان سیاسی ایران درباره پاندمی کووید-۱۹

شبنم قاسمیانی^۱، رحیم خدایاری زرنق^{۲*}

^۱ گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران
^۲ گروه مدیریت و سیاست‌گذاری سلامت، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
^۳ مرکز تحقیقات مدیریت خدمات بهداشتی درمانی تبریز، پژوهشکده مدیریت سلامت و ارتقای ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

سابقه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۱

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۱۶

انتشار بر خط: ۱۴۰۰/۱۰/۰۱

کلیدواژه‌ها:

توئیت،

کووید-۱۹،

ایران،

نخبه سیاسی،

پاندمی،

سیاست‌های سلامت

چکیده

زمینه و اهداف

در طول دوران پاندمی کرونا، نخبگان سیاسی در ایران سعی کرده‌اند از شبکه‌های اجتماعی برای بیان دیدگاه‌های خود با تأثیرگذاری بر افکار مردم و یا انتقاد از عملکرد دولت در زمینه مدیریت بیماری کووید-۱۹ بهره ببرند. این مطالعه با هدف بررسی و تحلیل توئیت‌های مرتبط با این پاندمی که توسط شخصیت‌های سیاسی ایرانی توئیت شده، انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها

این مطالعه با رویکرد کیفی و از نوع تحلیل محتواست. با مراجعه به وبسایت‌های خبری عمومی و تخصصی سیاسی، فهرستی از شخصیت‌های سیاسی که احتمال کاندیدا شدن آن‌ها در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ وجود داشت، انتخاب شدند، حساب‌های توئیتی این افراد شناسایی شد و کلیه توئیت‌های اصلی و اولیه فارسی و انگلیسی این افراد درباره کووید-۱۹ از ابتدای پاندمی کووید-۱۹ در اواخر سال ۲۰۱۹ تا انتهای سال ۲۰۲۰ گردآوری و بررسی شد. از روش تحلیل محتوا برای تم‌بندی و تحلیل توئیت‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

بیش از ۲۸۰۰ توئیت از ۲۷ شخصیت سیاسی مورد بررسی قرار گرفت. حدود ۱۸ درصد از کل توئیت‌های این افراد در این بازه زمانی، مرتبط با سلامت و تقریباً ۸۴ درصد از توئیت‌های سلامت محتوای کرونایی داشتند. کلیه توئیت‌های مرتبط با کووید-۱۹ در شش تم اصلی شامل: اطلاع‌رسانی؛ توصیه‌های سیاستی؛ انتقاد از عملکرد دولت؛ تحلیل وضعیت و پیش‌بینی آینده؛ هشدار؛ و مسائل کلان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی دسته‌بندی شدند.

نتیجه‌گیری

در سال‌های اخیر استفاده از توئیت در بین نخبگان سیاسی ایران افزایش چشمگیری داشته است. به نظر می‌رسد، توئیت‌های نخبگان سیاسی، می‌تواند تأثیر چشمگیری در دیدگاه‌ها و رفتار مردم و همچنین عملکرد و یا الزام به پاسخگویی بیشتر دولت در مدیریت پاندمی کووید-۱۹ داشته باشد. نظام سلامت نیز می‌تواند از ظرفیت این شبکه اجتماعی برای اطلاع‌رسانی برنامه‌ها، جلب حمایت و اشاعه دیدگاه‌های بهداشتی و پیشگیری، بهره بیشتری ببرد.

مقدمه

در اوایل ۲۰۲۰ گزارش شد.^۳ در ۳۱ ژانویه، سازمان بهداشت جهانی شیوع کووید-۱۹ را یک فوریت جهانی برای سلامت عمومی و مسئله‌ای بین‌المللی نامید^۵ و آن را با تروریسم بین‌المللی هم‌تراز قرار داد.^۷ در ۱۱ مارس ۲۰۲۰ نیز آن را به‌عنوان عالم‌گیری معرفی کرد.^۸ همزمان تعداد موارد تأیید شده به صورت چشمگیری در حال رشد بوده و کووید-۱۹ در سراسر جهان گسترش یافت.^۹ در راستای

در دسامبر ۲۰۱۹ شهر ووهان چین به مرکز شیوع ذات‌الریه با یک علت ناشناخته تبدیل شد.^{۳-۱} این بیماری به شدت مسری، به سرعت در برخی دیگر از مناطق چین و کشورهای دیگر گسترش یافت.^۴ شیوع این بیماری نه تنها در چین بلکه به صورت بین‌المللی توجهاتی را جلب کرد.^۵ سازمان بهداشت جهانی عنوان کووید-۱۹ را برای کرونا ویروس جدید انتخاب کرد.^۶ نخستین قربانیان این بیماری

* نویسنده مسئول: رحیم خدایاری زرنق، آدرس ایمیل: rahimzarnagh@gmail.com

حقوق برای مؤلف(ان) محفوظ است. این مقاله با دسترسی آزاد در تصویر سلامت تحت مجوز کپی‌رایت کامنس (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) منتشر شده که طبق مفاد آن هرگونه استفاده غیر تجاری تنها در صورتی مجاز است که به اثر اصلی به نحو مقتضی استناد و ارجاع داده شده باشد.

عمده‌ای از اخبار روزانه، انتشار اطلاعات به‌یکدیگر و اظهار نظر در مورد مسائل روز استفاده می‌کنند.^{۱۳} توئیتر یکی از پلت‌فرم‌های آنلاین پرکاربرد ایرانیان در داخل و خارج کشور برای اشتراک نظرات، افکار و احساسات در مورد طیف گسترده‌ای از مسائل است.^{۱۴} توئیتر می‌تواند به‌عنوان یک ابزار قدرتمند بهبود سطح عمومی در دست رهبران جهان و سیاستمداران باشد تا علاوه بر رسانه‌های عمومی مرسوم مانند تلویزیون، رادیو و روزنامه‌ها، اطلاعات سریع در خصوص پاندمی کووید-۱۹ را به شهروندان نیز انتقال دهند. توئیتر یک وب‌سایت رایگان رسانه وبلاگ‌نویسی کوچک (میکرو بلاگینگ) با ۱۵۲ میلیون کاربر روزانه ثبت شده است،^{۱۵} که ظرفیت قابل توجهی برای آموزش سلامت دارد و ثابت شده که یک ابزار ارتباطی کارآمد و در دسترس در همه‌گیری بیماری کروناست.^{۱۶}

در ایران نیز استفاده از این ابزار در بین سیاستمداران و نخبگان سیاسی رواج زیادی دارد.^{۱۷} و بررسی‌ها نشان می‌دهد در طول دوران پاندمی کرونا، نخبگان سیاسی سعی کرده‌اند از این ابزار برای بیان دیدگاه‌های خود یا تأثیرگذاری بر افکار مردم و یا انتقاد از عملکرد دولت، بهره ببرند. با توجه به قرار گرفتن کشور در برهه انتخابات دوره سیزدهم ریاست جمهوری، این شبکه اجتماعی و داده‌های آن می‌تواند تصویر قابل توجهی از دیدگاه‌ها و افکار این افراد که به‌صورت بالقوه به‌عنوان کاندیدای این کارزار انتخاباتی مطرح هستند، در خصوص پاندمی کرونا ارائه دهد. چرا که آن‌ها معمولاً در توثیقات‌هایشان سعی می‌کنند دیدگاه‌های خودشان را در خصوص موضوعات روز کشور از جمله همه‌گیری کووید-۱۹ بیان نمایند. بنابراین این مطالعه با هدف تحلیل محتوای توثیقات‌های مرتبط با کرونا نخبگان سیاسی، در کشور انجام گرفته است.

مواد و روش‌ها

این مطالعه با رویکرد کیفی و از نوع تحلیل محتوا انجام شده است. برای انجام این مطالعه، در ابتدا فهرستی از افراد و شخصیت‌های سیاسی که احتمال کاندیدا شدن این افراد در سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ ایران وجود داشت، انتخاب شدند. این فهرست با مراجعه به وب‌سایت‌های خبری عمومی و تخصصی سیاسی و همچنین صفحات اینترنت که به گمانه‌زنی در خصوص کاندیداهای انتخابات ریاست جمهوری پیش‌رو پرداخته‌اند صورت گرفت و پس از بررسی فهرست‌ها و نظرات متعدد و تطبیق آن‌ها، نهایتاً فهرست موردنظر نهایی شد. جامعه پژوهش همین فهرست نهایی شده بود که کلیه افراد جامعه بررسی شد. درگام بعدی حساب‌های توئیتری این افراد شناسایی شد، تعدادی از افراد حساب

اقدامات پیشگیرانه‌ای که چین برای کنترل شیوع بیماری انجام داد، سازمان بهداشت جهانی نیز فاصله‌گذاری اجتماعی و قرنطینه را برای تمام کشورها توصیه کرد.^۹ اثر کووید-۱۹ بر جهان آن چنان عظیم بوده است که ملت‌های توسعه‌یافته و در حال توسعه را متأثر ساخته است.^{۱۰} با توجه به مسری بودن و مشکلات و چالش‌های متعدد در دسترسی به واکسن و درمان دارویی برای این بیماری، این همه‌گیری به‌عنوان بحرانی بزرگ برای جامعه جهانی محسوب می‌شد، و ورود این ویروس به ایران، از شهر قم در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۳۹۸ به‌صورت رسمی اعلام شد.^{۱۱} شیوع ویروس در ایران سریع بود و تا ۵ مارس ۲۰۲۰، همه ۳۱ استان آلوده شدند.^{۱۲} ایران به‌همراه چین، کره جنوبی و ایتالیا از جمله کشورهایی بودند که در موج اول شیوع کرونا با بیش‌ترین چالش‌ها مواجه شدند.^{۱۳}

در زمینه مراقبت‌های سلامت، زبانی که نخبگان سیاسی از آن استفاده می‌کنند بر نظرات شهروندان تأثیرگذار است و بر رفتارهای مرتبط به سلامتی آن‌ها تأثیر می‌گذارد.^{۱۴} بنابراین، رهبران سیاسی می‌توانند از نفوذ خود بر افکار عمومی برای پرداختن به مسائل سلامت عمومی، با انتشار اطلاعات سلامت عمومی مبتنی بر شواهد استفاده کنند.^{۱۵} از ارتباطات بهداشتی می‌توان به طور مثبت برای پرداختن به مشکلات پزشکی و کاهش نابرابری‌های سلامت استفاده کرد. برقراری ارتباط با موضوعات مرتبط با سلامت و توصیه‌های پزشکی می‌تواند بر پیامدهای سلامت جوامع تأثیر بگذارد و همچنین تلاش‌های جامعه را برای ارتقا سلامت عمومی پیش ببرد یا مانع آن شود. ارتباط شفاف و مبتنی بر شواهد در مورد همه‌گیری‌ها می‌تواند بر آگاهی عمومی در مورد همه گیری‌های آینده تأثیر مثبت بگذارد. شواهد نشان می‌دهد که اظهارات سیاسی می‌تواند تغییرات چشمگیری در افکار عمومی درباره مراقبت‌های سلامتی ایجاد کند.^{۱۶}

محیط‌هایی (پلت‌فرم) مانند توئیتر نقش مهمی در زیرساخت‌های فن‌آوری و اجتماعی دارند که به افراد امکان می‌دهند حتی در مواقع بحران نیز در ارتباط باشند.^{۱۷} تحقیقات نشان داده است که رسانه‌های اجتماعی در انتشار اطلاعات در طی شیوع زیکا، ایبولا و ویروس آنفلوآنزای A زیرگروه H1N1 موفق بوده‌اند.^{۱۸} در واقع امروزه رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین منابع ممکن برای تحلیل و شناسایی احساسات انسانی محسوب می‌شوند.^{۱۹} با افزایش تعاملات اجتماعی آنلاین، همراه با افزایش تعداد مراجعه‌کنندگان به شبکه‌های اجتماعی مکالمه در خصوص کووید-۱۹ ادامه پیدا می‌کند.^{۲۰} ایرانیان از رسانه‌های اجتماعی مانند تلگرام، واتس‌آپ، توئیتر، اینستاگرام و فیس‌بوک برای دریافت بخش

این مطالعه طبق استانداردهای تحقیقات کیفی انجام و گزارش شده است. به دلیل بازیابی همه داده‌ها (توئیت‌ها) از دامنه عمومی، با دسترسی باز، هیچ تأیید اخلاقی برای انجام آن مورد نیاز نمی‌باشد.

یافته‌ها

مجموعاً توئیت‌های ۲۷ شخصیت سیاسی مورد بررسی قرار گرفت. تعداد کل توئیت‌ها ۲۸۵۹ و تعداد توئیت‌های مرتبط با سلامت ۵۰۹ توئیت و ۱۷/۶۹ درصد از کل توئیت‌های افراد بود. تقریباً ۸۴/۰۸ درصد از کل توئیت‌های مرتبط با سلامت، محتوای کرونایی داشت. نتایج نشان داد محمدجواد ظریف بیش‌ترین تعداد توئیت را در این بازه زمانی داشته و درخصوص توئیت‌های مرتبط با سلامت و کرونا نیز محسن هاشمی بیش‌ترین تعداد توئیت را داشت (جدول ۱).

توئیت‌ها نداشتند و عده‌ای دیگر با وجود داشتن حساب کاربری در توئیت هیچ توئیتی تا زمان انجام مطالعه (اسفند ماه ۱۳۹۹) منتشر نکرده بودند. بنابراین ۳ نفر از این افراد از فهرست اولیه کنار گذاشته شدند (جدول ۱). در گام سوم کلیه توئیت‌های فارسی و انگلیسی افراد مورد مطالعه از ابتدای پاندمی کووید-۱۹ در اواخر سال ۲۰۱۹ تا انتهای ۲۰۲۰، از حساب‌های کاربری شخصی آن‌ها در توئیت‌گرآوری و مورد بررسی قرار گرفتند. لازم به ذکر است که فقط توئیت‌های اصلی و اولیه افراد وارد مطالعه شده است. از روش تحلیل محتوا برای بررسی همه توئیت‌های مرتبط با همه‌گیری کووید-۱۹ شخصیت‌های سیاسی استفاده شد و بر اساس اهداف مطالعه طبقه‌بندی به صورت زیر انجام گرفت. نام و سمت افراد، تعداد دنبال‌کنندگان اکانت، تعداد توئیت‌های مرتبط با سلامت و کرونا و نهایتاً محتوای توئیت‌های مرتبط با کرونا. سعی شد با طبقه‌بندی‌های مشخص و شفاف محتوای توئیت‌های مرتبط با کرونا خلاصه و ارائه گردد.

جدول ۱. تعداد کل توئیت‌ها، توئیت‌های سلامت و کرونایی نخبگان سیاسی (بازه زمانی ۱۵ دسامبر ۲۰۱۹ تا ۳۱ دسامبر ۲۰۲۰)

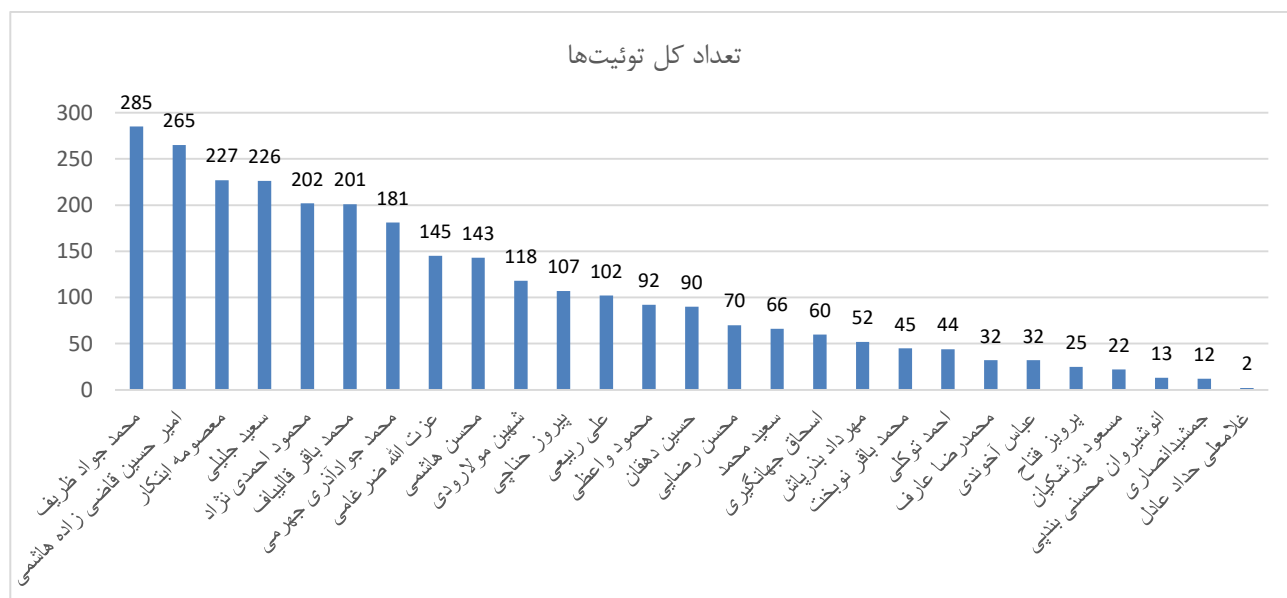
ردیف	نام / سمت	تعداد دنبال‌شوندگان	تعداد کل توئیت‌ها	تعداد توئیت‌های مرتبط با سلامت	درصد از کل	تعداد توئیت‌های کرونایی	جمع
۱	محمدجواد ظریف / وزیر امور خارجه	۱/۶ M*	۲۸۵	۲۵	۸/۸	۲۵	۸/۸
۲	امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی / نماینده مجلس	۲۰ K**	۲۶۵	۳۹	۱۴/۷	۲۹	۱۱
۳	معصومه ابتکار / معاون رئیس جمهور	۱۳۷/۲ K	۲۲۷	۳۶	۱۵/۹	۱۵	۶/۶
۴	سعید جلیلی / عضو مجمع تشخیص	۱۷۷/۹ K	۲۲۶	۸	۴	۴	۲
۵	محمود احمدی نژاد / عضو مجمع تشخیص	-	۲۰۲	۳۱	۸	۲۸	۷
۶	محمدباقر قالیباف / رئیس مجلس	۱۷۱/۷ K	۲۰۱	۲۲	۱۱	۱۸	۹
۷	محمدجواد آذری جهرمی / وزیر ارتباطات	۳۶۱/۴ K	۱۸۱	۳۲	۱۷/۷	۳۱	۱۷
۸	عزت‌الله ضرغامی / عضو مجمع تشخیص و شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۲۸/۹ K	۱۴۵	۲۳	۱۶	۲۲	۱۵
۹	محسن هاشمی / رئیس شورای شهر تهران	-	۱۴۳	۶۳	۴۴	۶۳	۴۴
۱۰	شهین مولارودی / معاون پیشین رئیس جمهور و دبیر کل حمایت از حقوق بشر زنان	۱۴۰/۴ K	۱۱۸	۴۱	۲۱/۵	۳۸	۱۵/۵
۱۱	پیروز حناچی / شهردار تهران	۲۶/۷ K	۱۰۷	۳۲	۳۰	۲۸	۲۶
۱۲	علی ربیعی / سخنگوی دولت	-	۱۰۲	۵۷	۵۶	۵۲	۵۱
۱۳	محمود واعظی / مسئول دفتر رئیس جمهور	-	۹۲	۷	۷/۶	۴	۴/۳۴
۱۴	حسین دهقان / مشاور فرماندهی کل قوا	۶۴۰۲	۹۰	۵	۵/۶	۴	۴/۵
۱۵	محسن رضایی / دبیر مجمع تشخیص	۱۵۰ K	۷۰	۱۰	۱۴/۳	۸	۱۱/۵
۱۶	سعید محمد / فرمانده قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا	۳۶/۶ K	۶۶	۹	۱۳/۶	۲	۳/۰۳
۱۷	اسحاق جهانگیری / معاون اول رئیس جمهور	۲۳۵/۶ K	۶۰	۲۱	۳۵	۲۰	۳۳/۳
۱۸	مهرداد بذریاش / رئیس دیوان محاسبات	۱۱/۸ K	۵۲	۱	۲	۰	۰
۱۹	محمدباقر نوبخت / معاون رئیس جمهور	۴۰/۸ K	۴۵	۱۰	۲۲/۲	۱۰	۲۲/۲
۲۰	احمد توکلی / فعال سیاسی	-	۴۴	۱	۲/۳	۱	۲/۳
۲۱	محمد رضا عارف / نماینده مجلس	۷۷/۸ K	۳۲	۵	۱۵/۶	۵	۱۵/۶
۲۲	عباس آخوندی / فعال سیاسی	۳۲۱۸	۳۲	۷	۲۱/۹	۶	۱۸/۸
۲۳	پرویز فتح / رئیس بنیاد مستضعفان	۱۷ K	۲۵	۴	۱۶	۴	۱۶
۲۴	مسعود پزشکیان / نماینده مجلس	۱۲۰۲	۲۲	۱۰	۴۵/۵	۹	۴۰/۹

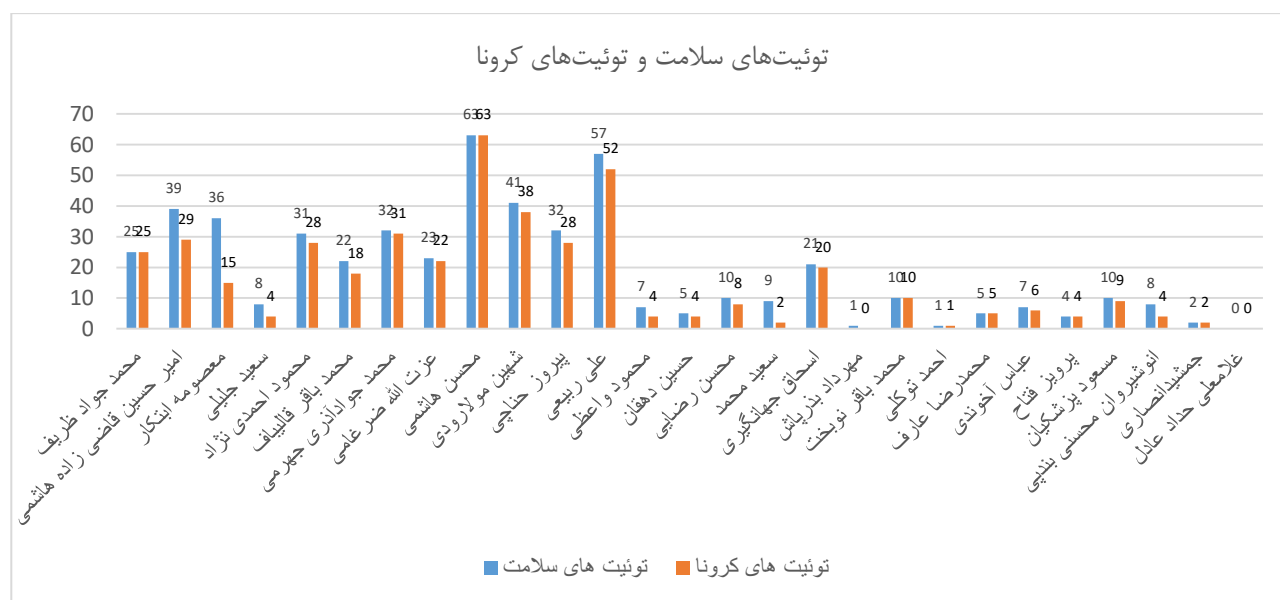
ردیف	نام / سمت	تعداد دنبال‌شوندگان	تعداد کل توئیت‌ها	تعداد توئیت‌های مرتبط با سلامت	درصد از کل	تعداد توئیت‌های کرونا	جمع
۲۵	انوشیروان محسنی بندپی / استاندار تهران	۲۳۱	۱۳	۸	۶۱/۵	۴	۳۰/۸
۲۶	جمشید انصاری / رئیس سازمان اداری استخدامی	۸۴۹۹	۱۲	۲	۱۶/۷	۲	۱۶/۷
۲۷	غلامعلی حداد عادل / فعال سیاسی	۱۱۲/۱ K	۲	۰	۰	۰	۰
			۲۸۵۹	۵۰۹	۱۷/۸	۳۸۰	۱۳/۳۰

* میلیون نفر

** هزار نفر

نمودار ۱. تعداد کل توئیت‌های نخبگان سیاسی در بازه زمانی دسامبر ۲۰۱۹ تا انتهای ۲۰۲۰

نمودار ۲. تعداد کل توئیت‌های سلامت و کرونا نخبگان سیاسی در بازه زمانی دسامبر ۲۰۱۹ تا انتهای ۲۰۲۰

مسائل کلان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی استخراج شدند. (جدول ۲)

براساس تحلیل صورت گرفته، شش تم اصلی از یافته‌ها شامل اطلاع‌رسانی، توصیه‌های سیاستی، انتقاد از عملکرد دولت، تحلیل وضعیت و پیش‌بینی، هشدار و

جدول ۲. مضامین اصلی و فرعی و موارد پرتکرار توفیت‌های شخصیت‌های سیاسی در خصوص بیماری کووید-۱۹

مضمون اصلی	مضامین فرعی	برخی از مصادیق مهم و پرتکرار
اطلاع رسانی	<ul style="list-style-type: none"> ➤ روندهای ابتلا و مرگ‌ومیر ➤ تولید یا خرید واکسن ➤ برنامه‌ریزی اقدامات ملی و محلی ➤ وضعیت یا ایثارگری کادر درمان ➤ تهیه و توزیع ماسک و سایر وسایل محافظتی ➤ وضعیت بیماری در سایر کشورها ➤ تعطیلی مشاغل ➤ آسیب‌های اقتصادی، اجتماعی و روانی ناشی از شیوع کرونا ➤ سایر موارد 	<ul style="list-style-type: none"> • تأکید بر استفاده از واکسن تولید داخل • پیگیری استخدام ۳۰ هزار پرستار جدید • همکاری وزارت بهداشت و راه جهت جلوگیری از جابجایی مبتلایان کرونا • تدارکات ویژه برای مایحتاج عمومی در زمینه بهداشت و درمان و کالاهای اساسی
توصیه‌های سیاستی	<ul style="list-style-type: none"> • در خانه ماندن • حمایت از کادر درمان • اولویت سلامت به اقتصاد • توزیع وسایل حفاظتی یا واکسیناسیون • خودمراقبتی و توجه به توصیه‌های بهداشتی • تعطیلی موقت شهرها و مناطق آلوده • توسعه ارتباطات مجازی و بسترهای نوین کسب و کارها • همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای • پرهیز از مسافرت‌های غیرضروری • همکاری بین دستگاه‌های دولتی • معیشت مردم • بهبود سیستم‌های نظارتی • سایر موارد 	<ul style="list-style-type: none"> • شفافیت نحوه تأمین و توزیع واکسن • تأمین تجهیزات و تدارکات لازم برای کادر درمان توسط دولت • تقویت زنان کارآفرین و بازارهای فروش مجازی در شرایط جنگ اقتصادی و کرونا • کاهش ظرفیت حمل و نقل عمومی • استفاده از ظرفیت‌های جهادی و مردمی برای مدیریت بحران کرونا • پرهیز از هرگونه تشییع و ترحیم خارج از دستورالعمل‌های بهداشتی • طبابت از راه دور (Telemedicine) روشی برای کاهش هزینه‌های درمان و عوارض پاندمی کرونا
انتقاد از عملکرد دولت	<ul style="list-style-type: none"> • ناهماهنگی زیاد در تصمیم‌گیری و اطلاع‌رسانی • توزیع نامناسب وسایل حفاظتی • عدم حضور رئیس جمهور در مجلس • اظهار نظرهای شتاب‌زده و متناقض • ترجیح اقتصاد به سلامت مردم • ناهماهنگی‌های درون و بین بخشی • مصمم نبودن در اجرای تصمیمات • عدم استفاده از تجربیات موفق داخلی و خارجی در مقابله با بیماری • عدم امکان فاصله‌گذاری اجتماعی و فیزیکی در اماکن عمومی • سایر موارد 	<ul style="list-style-type: none"> • تأخیر در اعلام کرونا و سهل انگاری در اعلام ورود کرونا به کشور • انشقاق و چنددستگی مسئولان و جناح‌های سیاسی در همزمانی کرونا و تحریم • دقیق نبودن آمار ابتلا و قربانیان • تمرکز منابع سلامت بر کنترل و درمان کرونا و به خطر انداختن سلامت زنان • فرافکنی و مسئول دانستن مردم در در شعله‌ور شدن موج های طغیان کرونا
تحلیل وضعیت و پیش‌بینی	<ul style="list-style-type: none"> • مضاعف شدن مشکلات اقتصادی همزمان با شیوع کرونا • عدم تأثیر محدودیت‌های ایجاد شده بر کاهش تردد • تاب‌آوری در برابر بحران به دلیل تجارب قبلی • هم‌افزایی دستگاه‌ها و امکانات نظامی برای حال و آینده 	<ul style="list-style-type: none"> • پیش‌بینی مشکلات جدی در خصوص افزایش نابرابری‌های اقتصادی در دوران پساکرونا • استفاده از تجارب و افزایش تاب‌آوری کشور برای آینده
هشدار	<ul style="list-style-type: none"> • تشدید فقر و آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی • کاهش رعایت پروتکل‌های بهداشتی • ازدحام و تجمعات، سفرها و حضور بی‌رویه مسافران در مناطق گردشگری • شکست نظام سلامت • مسائل امنیتی، سیاسی و مذهبی • سودجویی و سوء استفاده‌ها 	<ul style="list-style-type: none"> • فرسودگی و مشکلات متعدد کادر درمان • نادیده گرفته شدن مشکلات اجتماعی و بهداشتی و تأثیر آن بر اقتصاد و امنیت کشور • عواقب عدم تعویق کنکور سراسری
مسائل کلان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی	<ul style="list-style-type: none"> • تحریم‌های سیاسی • کمک به خانواده‌های متأثر از کرونا • تأثیر کرونا در روند توسعه پایدار • سبک زندگی جدید در دوران کرونا و پساکرونا • سایر موارد 	<ul style="list-style-type: none"> • جایگاه و نقش کارگران در توسعه و پایداری کشور در وضعیت کرونایی • لزوم توقف تروریسم اقتصادی علیه ایران در همه‌گیری کرونا • دست‌ساز بودن ویروس کرونای جدید

مضمون اطلاع‌رسانی شامل ۹ مضمون فرعی بود که

در جدول فوق اشاره شده است.

در توثیفات‌های زیادی به صعودی بودن شیوع و نگران کننده بودن روندهای ابتلا و مرگ‌ومیر اشاره شده بود. همچنین با توجه به کشف واکسن کرونا در توثیفات‌های زیادی روند تولید واکسن در کشور یا خرید واکسن مؤثر بیان شده بود. برنامه‌ریزی اقدامات ملی و محلی شامل تشکیل ستاد پیشگیری و مقابله با کرونا در وزارت بهداشت و سایر اقدامات و هماهنگی‌های انجام شده توسط نهادهای اجرایی برای مقابله با این همه‌گیری از دیگر مواردی بود که در توثیفات ذکر شده بود. همچنین قدردانی از فداکاری و جهاد کادر درمان در خدمت‌رسانی به بیماران کرونایی در توثیفات‌های زیادی ذکر شده بود. با توجه به کمبود وسایل حفاظتی و ماسک در ابتدای شیوع همه‌گیری در توثیفات به اقدامات انجام شده در راستای تهیه و توزیع وسایل حفاظتی اشاره شده بود. اطلاع‌رسانی در خصوص وضعیت بیماری در سایر کشورها یکی دیگر از موارد ذکر شده در توثیفات بود. تعطیلی تعداد زیادی از مشاغل ناشی از وجود قرنطینه‌های سراسری و محدودیت‌های ایجاد شده از جمله مواردی بود که در توثیفات به آن اشاره شده بود. تشدید شرایط نامطلوب اقتصادی و ایجاد مشکلات روانی برای جامعه با توجه به طولانی شدن همه‌گیری از دیگر مواردی بود که در توثیفات ذکر شده بود. برخی از توثیفات‌های به شرح ذیل می‌باشد:

ربیع: "دولت از اولین روزها و هفته‌های شیوع کووید-۱۹ راهبرد تولید و خرید واکسن را در دستور کار خود داشت و به‌رغم موانع متعدد ضمن حمایت از تولید داخلی، برای خرید از خارج و از راه‌ها و منابع مختلف تلاش کرد. امروز در هر دو زمینه، به موفقیت‌های امیدبخشی رسیده‌ایم."

ضرغامی: "مبتلایان شناسایی شده کرونا به مرز ۱۴ هزار نفر رسیده و همچنان سیر صعودی دارد. بهبود یافتگان از این تعداد هم بیش از ۶/۵ برابر فوت‌شدگان است که امید می‌رود این نسبت به مرور افزایش یابد."

ضرغامی: "آزمون کرونا از قهرمانان گمنام ایران زمین، رونمایی کرد. فداکاری و ایثار پزشکان، پرستاران و کادرهای درمانی در تاریخ ماندگار خواهد شد. ایرانیان هم با روحیه‌ای بالا، از سد این ویروس منحوس عبور خواهند کرد. به فضل الهی."

مضمون توصیه‌های سیاستی نیز مطابق با جدول ۲،

خود شامل ۱۳ مضمون فرعی بود.

توصیه به رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی و در خانه ماندن و عدم تردد در مراکز و محیط‌های شلوغ در توثیفات به فراوانی تکرار شده بود. همچنین حمایت از

کادر درمان، به‌ویژه بهبود وضعیت معیشتی کادر درمان در توثیفات دیده می‌شد. حفظ جان مردم نسبت به مسائل اقتصادی و در اولویت قرار دادن سلامتی نسبت به اقتصاد نیز از مواردی بود که در توثیفات به آن اشاره شده بود. توزیع عادلانه واکسن و امکانات پزشکی و بهداشتی به فراوانی در توثیفات ذکر شده بود. توصیه به همکاری و همیاری مردم در رعایت کامل توصیه‌های وزارت بهداشت جهت کاهش شیوع بیماری نیز در میان توثیفات مشاهده می‌شد. ادامه تعطیلی و محدودیت فعالیت‌های غیرضروری جهت قطع زنجیره کرونا یکی دیگر از مواردی است که به آن اشاره شده بود. برقراری امکان ارتباطات، فعالیت‌ها و کسب و کارها به‌صورت مجازی نیز به فراوانی توصیه شده بود. توصیه ممنوعیت سفرهای جدید و کاهش سفرهای غیرضروری برای کاستن از انتقال ویروس نیز در توثیفات‌های زیادی مشاهده می‌شد. اقدامات جامع‌تر و همکاری بین بخشی بین سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مختلف برای کنترل بیماری و کمک به معیشت آسیب‌دیده از کرونای مردم و حل چالش‌های اقتصادی از دیگر موارد اشاره شده در توثیفات بود.

پزشکیان: "بنده معتقدم نباید وقت را از دست داد، دولت باید کاملاً قاطعانه و در اسرع وقت قرنطینه شهرهای آلوده، منع رفت و آمد و تعطیلی ارگان‌های دولتی را با اتخاذ تدابیری که کم‌ترین لطمه به مردم وارد شود اعمال کند."

قالیاف: "متأسفم که به‌خاطر آن‌که به توصیه قبلی دلسوزان توجه نشد، مجبورم این موضوع را علنی بگویم: با خوش‌بینی و تعلل به هیچ عنوان کرونا کنترل نمی‌شود. با آن‌که زمان از دست رفته، برای جلوگیری از تهدید بیشتر سلامت مردم، "فقط" یک راه داریم: قرنطینه شدید و اعمال محدودیت‌های سراسری و موقت."

پزشکیان: "موضوع استخدام ۳۰ هزار پرستار را تا حصول نتیجه با جدیت در مجلس پیگیری می‌کنیم، پرستارها به عنوان اعضای جبهه سلامت کشور که تعدادی از آن‌ها در راه مقابله با کرونا شهید شدند، باید حمایت شوند."

در مضمون انتقاد از عملکرد دولت، مشخصاً ۱۰

مضمون فرعی شناسایی شد (جدول ۲).

وجود ناهماهنگی زیاد در تصمیم‌گیری و اطلاع‌رسانی شیوع بیماری از موارد مورد انتقاد به عملکرد دولت در روزهای اول شیوع بیماری بود. انتقاد از نامناسب بودن نحوه توزیع وسایل حفاظتی و عدم حضور رئیس جمهور در جلسات مهم مجلس همچون تقدیم لایحه بودجه به مجلس، از سایر مواردی بود که در توثیفات مشاهده شد. همچنین انتقاد به وجود اظهارنظرهای شتاب‌زده و تا حدی متناقض از سوی مسئولین و ایجاد سردرگمی در

مردم نیز مشاهده می‌شد. انتقاد به منحرف شدن مسئولان در دو راهی اقتصاد و سلامت به سمت اقتصاد با توجه به شرایط تحریم، تورم و بیکاری حاکم بر جامعه از مواردی بود که در تئوئیت‌ها به فراوانی تکرار شده بود. همچنین عدم هماهنگی درون و بین‌بخشی سازمان‌های درگیر در مقابله با همه‌گیری و عدم قاطعیت در اجرای تصمیمات مصوب ستاد ملی کرونا در اعمال محدودیت‌های تردد و کسب‌وکار نیز از جمله موارد مورد انتقاد بود. عدم استفاده از تجربیات موفق داخلی و خارجی در مقابله با این بیماری و عدم امکان فاصله‌گذاری اجتماعی و فیزیکی با توجه به محدودیت حمل‌ونقل عمومی از موارد مورد انتقاد به عملکرد دولت بود.

قاضی‌زاده هاشمی: "زیربنای تحقق شاخص‌های مدیریت کنترل همه‌گیری کرونا، هماهنگی عملکردی بین بخشی است. مشاهده وضعیت موجود حاکی از هماهنگی ضعیف در دولت و در برخی زمینه‌ها بوده که پایه‌های نظام سلامت را به فرسودگی کشانده."

ضرغامی: "امروز به چند داروخانه سر زدم. نه ماسک داشتند و نه ضدعفونی‌کننده! من هم با عادی شدن اوضاع از روز شنبه موافقم. ولی حداقل‌ها را فراهم کنید. می‌گویند چند میلیون ماسک کشف کرده‌اند. خب زودتر توزیع و تصاویرش را پخش کنید. ان‌شاءالله به تدریج با گرم شدن هوا، از این ویروس دموکرات خلاص می‌شویم."

در مضمون تحلیل وضعیت و پیش‌بینی آینده نیز ۴ مضمون فرعی شناسایی شد.

ایجاد بحران‌های هم‌زاد در اقتصاد به دلیل هم‌زمانی کرونا و تحریم‌ها و شرایط ناپس‌امان اقتصادی از جمله موارد پرتکرار در تئوئیت‌ها بود. همچنین مقاومت روانی و تاب‌آوری بیش‌تر ایرانیان به دلیل تجربه بحران‌های مختلف مانند سیل، زلزله، جنگ، ناهنجاری‌های معیشتی در مقایسه با کشورهای در حال توسعه از نکات قابل اشاره در تئوئیت‌ها بود. همکاری و هم‌افزایی دستگاه‌ها و امکانات موجود در کشور برای روزهای آینده نیز از موارد مهم در این بخش بودند.

مضمون هشدار شامل ۶ مضمون فرعی و هشدارهایی در خصوص تشدید فقر و آسیب‌های اقتصادی و اجتماعی، کاهش رعایت پروتکل‌های بهداشتی، ازدحام و تجمعات، سفرها و حضور بی‌رویه مسافران در مناطق گردشگری، شکست نظام سلامت، مسائل امنیتی، سیاسی و مذهبی و سودجویی و سوء استفاده‌ها بود.

پیش‌بینی‌ها حکایت از تشدید فقر و به‌عبارتی پاندمی بسیاری از بحران‌ها و آسیب‌های اجتماعی در جهان می‌باشد. نواقص جدی در رعایت پروتکل‌ها و افزایش

سفرهای غیرضروری بین استانی و حضور بی‌رویه مسافران در مناطق گردشگری می‌تواند در تشدید بحران کرونا نقش داشته باشد. در تئوئیت‌ها ذکر شده بود که در صورت عدم رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی شکست نظام سلامت و کادر درمان قطعی می‌باشد.

ربیعی: "نکند خدای ناکرده جان انسانی بر اثر کرونا گرفته شود و فرصت مشارکت در عزاداری‌های سال‌های آینده را نیابد. تردید ندارم که گسترش بیماری کرونا بر اثر عزاداری‌های بدون مراعات اصول بهداشتی، درد و تلخی نقدهای مجامع جهانی بهداشت و بدخواهان علیه دین و مذهب تشیع را نیز بر آن‌ها خواهد افزود."

رضایی: "از برادر آقای رئیسی خواستم که اشد مجازات را برای محتکران به‌ویژه محتکران اقلام مورد نیاز برای پیشگیری و درمان بیماری کرونا اعمال کند."

و نهایتاً در مضمون مسائل کلان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، ۴ مضمون فرعی شامل، تحریم‌های سیاسی، کمک به خانواده‌های متأثر از کرونا، تأثیر کرونا در روند توسعه پایدار، سبک زندگی جدید در دوران کرونا و پسا-کرونا و سایر موارد بود. جنگ اقتصادی و چالش‌های ناشی از تحریم‌های ظالمانه و اثرات آن در مقابله با همه-گیری کرونا نیز یکی از موارد پرتکرار در تئوئیت‌ها بوده است، همچنین کمک به اقشار فاقد درآمد و حمایت از خانوارهای آسیب‌دیده از کرونا با استفاده از ظرفیت دولت و خیرین نیز از سایر مواردی است که در تئوئیت‌ها تکرار شده بود.

قاضی‌زاده هاشمی: "به‌عنوان یک پزشک مطلع عرض می‌کنم: کرونا حداقل ۲ سال در ایران و جهان وجود دارد. چاره‌ای جز یادگیری زیست با کرونا نداریم. به‌جای بیان راهکارهای نامعلوم و نشدنی مثل حذف امور ضروری جامعه، پروتکل‌های اجرای آن‌ها را با شرایط فعلی هماهنگ کنیم تا هر چه بیش‌تر سلامت جسم و روان مردم تضمین شود."

نوبخت: "افزون بر کمک به معیشت گروه‌های آسیب‌پذیر، اقدام دیگر دولت برای مقابله با کرونا تقویت نظام بهداشت و درمان برای خدمت به مردم بوده است که تاکنون ۱۶۰۰ میلیارد تومان به ستاد ملی مقابله با کرونا و دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور پرداخت شده است."

بحث

در خصوص موضوعات مرتبط با کرونا در رسانه‌های اجتماعی در ایران اطلاعات زیادی وجود ندارد. یافته‌های این مطالعه تئوئیت‌های شخصیت‌های سیاسی ایران مرتبط با پاندمی کووید-۱۹ در شش موضوع اصلی شامل اطلاع رسانی، توصیه و پیشنهاد، انتقاد از عملکرد دولت، تحلیل

وضعیت و پیش‌بینی، هشدار و مسائل کلان اقتصادی، اجتماعی و سیاسی طبقه‌بندی گردید. این نوشتار، اولین مطالعه‌ای است که در ایران به تحلیل محتوایی توثیفات‌های نخبگان سیاسی در مورد پاندمی کرونا می‌پردازد.

افراد، سازمان‌ها و دولت‌ها از رسانه‌های اجتماعی برای برقراری ارتباط با یکدیگر در مورد تعدادی از مسائل مربوط به همه‌گیری کووید-۱۹ استفاده می‌کنند.^{۲۱} نتایج این مطالعه نشان داد که استفاده از توییتر برای بیان دیدگاه‌ها، نظرات و انتقادات خود در خصوص مسائل مختلف در بین نخبگان سیاسی در ایران رایج شده است. سیاستمداران از جناح‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی در توثیفات‌هایشان مواضع متفاوتی نسبت به همه‌گیری کرونا داشتند. اشخاص نزدیک به جناح دولت و دارای نقش اجرایی یا مشورتی در دولت بیش‌تر به بیان دستاوردهای مثبت و تشویق به همکاری و همیاری دولت در شرایط حساس کنونی و همزمانی بحران همه‌گیری با تحریم‌های ظالمانه، بیکاری و تورم موجود در جامعه داشتند. از سوی دیگر سیاستمداران متعلق به جناح مقابل یا منتقدین دولت، در توثیفات‌هایشان بیش‌تر به انتقاد از عملکرد دولت و بیان نقاط ضعف دولت در مدیریت بیماری و کشور پرداخته بودند. در محتوای توثیفات‌های هر دو جناح هشدار نسبت به بحرانی شدن اوضاع و ارائه توصیه‌هایی جهت بهبود مدیریت بحران پاندمی کرونا مشاهده می‌شود. توییتر ابزار قدرتمندی برای برقراری ارتباط شخصیت‌های سیاسی با شهروندان جهت انتقال اطلاعات بهداشتی در بحران‌های مرتبط با سلامت می‌باشد.^{۲۰} ضمن این‌که باز نشر توثیفات‌ها در سایر شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام نیز اکنون به امری متداول تبدیل شده است. نمونه استفاده فراگیر از این ابزار و مطرح شدن هر چه بیش‌تر آن مربوط به دونالد ترامپ رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده می‌باشد که مطالعاتی نیز به تحلیل محتوا و جهت‌گیری‌های توثیفات‌های وی پرداخته‌اند.^{۲۲} از آنجایی که اظهارات و رفتار سیاستمداران و افراد مشهور تأثیرات عمیقی بر افکار عمومی جامعه و پیروانشان دارند، بنابراین مشارکت این افراد در انتقال پیام‌های کلیدی در خصوص همه‌گیری می‌تواند اثرات مثبتی به‌همراه داشته باشد. همچنین نتایج مطالعه کمینسکی (Kaminski) و همکاران نشان داد که در طی همه‌گیری، توثیفات‌های مرتبط با کرونای سیاستمداران و افراد مشهور بهتر از مؤسسات پزشکی و علمی عمل می‌کنند.^{۱۹} چرا که سرعت انتقال آن بالاست و افراد زیادی بلافاصله و آنی می‌توانند محتوای آن در توییتر یا باز نشر آن در سایر شبکه‌های اجتماعی را ببینند. هماهنگ نمودن فعالیت‌های مقابله با بحران سلامت

عمومی در دنیای واقعی و آنلاین از اهمیت بسیاری برخوردار است و باید یک اولویت اصلی برای همه نظام‌های مراقبت‌های سلامت باشد.^{۲۱} شبکه‌های مجازی پتانسیل شگفت‌انگیزی در این خصوص دارند و به نظر می‌رسد نظام سلامت می‌تواند از این پتانسیل بهره‌مند گردد. نتایج مطالعه روفائی (Rufai) و همکاران نشان داد که توثیفات‌های رهبران G8 در سه مضمون اصلی اطلاع‌رسانی (۸۲/۸ درصد)، تقویت روحیه (۹/۴ درصد) و مسائل سیاسی (۶/۹ درصد) قرار داشتند.^{۱۰} در مطالعه حاضر نیز مضمون اطلاع‌رسانی یکی از مضامین اصلی مورد تأکید نخبگان سیاسی ایران بود. ضمن این‌که دو مضمون دیگر نیز به‌نحوی در مواردی همچون توصیه و پیشنهاد، هشدار و مسائل کلان سیاسی و اقتصادی مرتبط با کووید-۱۹ در محتوای توثیفات قابل مشاهده بود. اطلاع‌رسانی صحیح و به‌موقع در زمان همه‌گیری جهت پیشگیری از نشر اطلاعات نادرست و شایعات از اهمیت زیادی برخوردار است. در مطالعه مبصری و همکاران نیز اطلاع‌رسانی گسترده مسائل بهداشتی و پیشگیری در دوره پاندمی کووید-۱۹ به‌عنوان یکی از چالش‌های اساسی به-خصوص در اوایل پاندمی مطرح شده است.^{۲۳} نتایج مطالعه دیگری که توسط (عبدالرزاق) Abd-alrazaq و همکارانش با هدف شناسایی موضوعات اصلی ارسال شده توسط کاربران توییتر در ارتباط با همه‌گیری کووید-۱۹ انجام شده است، نشان داد: توثیفات‌ها در چهار مضمون اصلی شامل منشأ ویروس؛ منابع ویروس؛ تأثیر آن بر مردم، کشورها و اقتصاد؛ و روش‌های کاهش خطر عفونت، طبقه‌بندی شده بودند. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که بیش‌ترین میزان «پسندیدن» (like) برای توییت‌ها ۱۵/۴ (ضرر اقتصادی) بود، درحالی‌که کم‌ترین میزان آن ۳/۹۴ (ممنوعیت سفر و هشدار) بود.^{۲۱} به‌طور کلی تحلیل توثیفات‌ها و بازخورد و عکس‌العمل دنبال‌کنندگان به آن‌ها، می‌تواند پیش‌بینی‌کننده خوبی از دیدگاه‌ها و رفتارهای مردم در قبال موضوعات خاصی همچون پاندمی کرونا باشد. البته به‌دلیل مشکلات خود پلت‌فرم توییتر و همچنین فیلترینگ آن در ایران، در این مطالعه امکان بررسی مستقیم این موارد فراهم نشد، اما آنچه مشخص است اقبال سیاستمداران و نخبگان سیاسی از همه طیف‌ها و جناح‌ها به توثیفات کردن، قطعاً ناشی از دیده شدن و بازخوردهایی است که از دنبال‌کنندگان خود می‌گیرند. به‌طوری‌که علیرغم فیلترینگ رسمی این رسانه در ایران روزبه‌روز به اقبال این افراد برای استفاده از آن، فارغ از هر تفکر و جناحی افزوده می‌شود. حتی گاه‌ها نیز زمزمه‌هایی مبنی بر رفع فیلترینگ این شبکه مجازی در ایران نیز به گوش می‌رسد.^{۲۰}

نتایج مطالعه زو (Xue) و همکاران که با هدف بررسی بحث‌ها، نگرانی‌ها و احساسات مربوط به کووید-۱۹ با استفاده از توییت‌های ارسال شده توسط کاربران توییتر انجام شد به‌طور کلی ۱۳ عنوان مبحث مشخص شناسایی کرد که در ۵ طبقه اصلی شامل؛ اقدامات بهداشت عمومی برای کاهش سرعت انتقال کووید-۱۹، ننگ و تبعیض اجتماعی مرتبط با کووید-۱۹، اخبار مربوط به موارد ابتلا و مرگ‌ومیر بیماری، وضعیت همه‌گیری در ایالات متحده آمریکا و همه‌گیری در سایر نقاط دنیا بود.^{۲۴} در این مطالعه نیز برخی از نخبگان سیاسی علاقه زیادی به انعکاس اخبار مربوط به همه‌گیری در سایر کشورها از جمله ایالات متحده و اروپا داشتند. همچنین اطلاع‌رسانی موارد مرگ‌ومیر از موارد پرتکرار توییت‌ها بود. سایر موارد همچون نگرانی از سرعت انتقال و تبعیض‌های اجتماعی نیز نگرانی برخی از نخبگان سیاسی مورد مطالعه بود که در توییت‌هایشان اشاره شده بود.

نتایج مطالعه مشابه انجام شده با هدف بررسی توییت‌های ترامپ در ایالات متحده توسط یاکوب (Yaqub) و همکاران نیز نشان داد که لحن پیام‌های وی نسبت به چین با گسترش ویروس در ایالات متحده به طرز چشمگیری تغییر کرد. دونالد ترامپ در چندین پیام از چین و ویروس کرونا یاد کرد و آن را ویروس چینی خطاب کرد و چین را در پنهان‌کاری نسبت به شیوع ویروس متهم کرد.^{۲۲}

به‌طور کلی دیدگاه‌ها، الفاظ مورد استفاده و انتقادهای نخبگان سیاسی در فضای مجازی می‌تواند تأثیر زیادی روی دنبال‌کنندگان داشته باشد و موجب باز نشر توییت‌ها در سایر شبکه‌های مجازی مانند اینستاگرام و فیس‌بوک شود. این باز نشرها نهایتاً می‌تواند تأثیرات مثبت و منفی روی عملکرد دولت و نحوه مدیریت بحران بگذارد که خود جای بررسی و تحلیل‌های جداگانه و جامع‌تری را دارد. بارها اتفاق افتاده که با انتشار یک توییت و باز نشر آن در سایر شبکه‌های مجازی، مقامات دولتی مجبور به ارائه توضیح بیشتر، بازگشت از تصمیم، تصحیح تصمیم یا تکذیب و انکار شده‌اند و گاهی نیز منجر به عذرخواهی و پذیرفتن عواقب تصمیم شده‌اند.

نتیجه‌گیری

در ایران علیرغم محدودیت‌ها و فیلترینگ رسانه توییتر پتانسیل بالقوه آن برای بیان دیدگاه‌ها، پیشنهادات و سیاست‌های مربوط به کووید-۱۹ مورد استقبال سیاستمداران ایرانی واقع شده است. توییتر ابزاری برای

بیان انتقاد از عملکرد دولت در سیاست‌های مرتبط با سلامت و مدیریت پاندمی کووید-۱۹ و از طرف دیگر دفاع از عملکرد دولت و توضیح بیشتر درباره تصمیمات و اقدامات توسط دولتمردان یا حامیان آن‌ها در خصوص کووید-۱۹ شده است. مسأله اصلی این است که تأثیر این رسانه بر دیدگاه‌ها و رفتارهای مردم در طی دوران بحران پاندمی کرونا و همچنین عملکرد دولت غیرقابل انکار و محسوس است. نخبگان سیاسی می‌توانند ضمن بیان دیدگاه‌ها و مواضع خود در قبال مسائل مختلف جامعه در این رسانه، و بیان نگرش‌های واقعی خود به موضوعات جامعه از این بستر برای بیان برنامه‌هایشان یا توصیه‌های سیاستی استفاده ببرند. همچنین می‌توانند نقش غیرقابل انکاری در تغییر رفتار مردم و یا بهبود عملکرد دولت و مسئولیت‌پذیری بیشتر آن در قبال تصمیماتش داشته باشند. افکار عمومی نیز متقابلاً می‌توانند تأثیرگذاری مثبتی بر دیدگاه‌های نخبگان سیاسی داشته باشند، به‌طوری که با عمق و دقت بیشتری مسائل روز را تحلیل کنند و راهکارهای کاربردی برای آن را در این بستر ارائه نمایند. نظام سلامت نیز می‌تواند از پتانسیل بالای این رسانه اجتماعی برای اطلاع‌رسانی به موقع برنامه‌ها، جلب حمایت اقشار مختلف جامعه و تبیین بیشتر دیدگاه‌های بهداشتی و پیگیری آن‌ها در میانه چنین همه‌گیری‌هایی، بیشتر بهره‌بردار.

پیامدهای عملی پژوهش

مطالعه حاضر کمک می‌کند تا تحلیل جامع‌تری از دیدگاه‌های نخبگان سیاسی و آشنایی با افکار و نگرش‌های آن‌ها در خصوص موضوعات روز نظام سلامت و حتی میزان توجه آن‌ها به سلامت ایجاد شود. این مطالعه به پژوهشگران و تحلیل‌گران نظام سلامت کمک می‌کند ضمن به‌دست آوردن منبع قابل اتکایی برای تحلیل‌های خود از نگرش‌های مسئولان و نخبگان سیاسی، مطالعات مشابه را نیز طراحی و اجرا نمایند. این پژوهش، اولین مطالعه در کشور در نوع خود است که می‌تواند بر مطالعات بعدی در این خصوص تأثیرگذار باشد.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه با استفاده از داده‌های عمومی در بستر اینترنت صورت پذیرفته است و با توجه به دسترسی عمومی و باز به داده‌های مورد استفاده، نیازمند تأیید اخلاقی نمی‌باشد. اسامی افراد و توییت‌هایشان به‌صورت باز در دسترس عموم قرار دارد.

موردی وجود ندارد.

نویسندگان این مقاله هیچ گونه تعارض منافی ندارند.

References

- Chen N, Zhou M, Dong X, Qu J, Gong F, Han Y, et al. Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. *The Lancet*. 2020; 395(10223): 507-13. doi:10.1016/S0140-6736(20)30211-7.
- Gan WH, Lim JW, Koh D. Preventing intra-hospital infection and transmission of coronavirus disease 2019 in health-care workers. *Saf Health Work*. 2020; 11(2): 241-243. doi: 10.1016/j.shaw.2020.03.001.
- Chen E, Lerman K, Ferrara E. Tracking social media discourse about the covid-19 pandemic: Development of a public coronavirus twitter data set. *JMIR Public Health Surveill*. 2020; 6(2): e19273. doi:10.2196/19273.
- Luo H, Tang Q-l, Shang Y-x, Liang S-b, Yang M, Robinson N, et al. Can Chinese medicine be used for prevention of corona virus disease 2019 (COVID-19)? A review of historical classics, research evidence and current prevention programs. *Chin J Integr Med*. 2020; 26(4): 243-250. doi: 10.1007/s11655-020-3192-6.
- Chang L, Yan Y, Wang L. Coronavirus Disease 2019: Coronaviruses and Blood Safety. *Transfus Med Rev*. 2020; 34(2): 75-80. doi: 10.1016/j.tnmrv.2020.02.003.
- Huang C, Wang Y, Li X, Ren L, Zhao J, Hu Y, et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *The Lancet*. 2020; 395(10223): 497-506. doi:10.1016/S0140-6736(20)30183-5.
- Ashton J. The pandemic of coronavirus: tackling the latest plague. *J R Soc Med*. 2020; 113(3): 123-4. doi:10.1177/0141076820910926.
- Tison GH, Avram R, Kuhar P, Abreau S, Marcus GM, Pletcher MJ, et al. Worldwide effect of COVID-19 on physical activity: a descriptive study. *Ann Intern Med*. 2020; 173(9): 767-70. doi: 10.7326/M20-2665.
- Dubey AD. Twitter sentiment analysis during COVID19 outbreak. Available at SSRN 3572023. 2020 .doi: 10.2139/ssrn.3572023.
- Mudavath SV, Ravindranath VS, Yalamanchili RK, Vuthpala VM. Covid-19 preparedness for Orthopaedic practice in public health care system. *Int J Orthop Sci*. 2020; 6(3): 754-758. doi: 10.22271/ortho.2020.v6.i3l.2279.
- Doshmangir L, Ahari AM, Qolipour K, Azami S, Kalankesh L, Doshmangir P, et al. East Asia's Strategies for Effective Response to COVID-19: Lessons Learned for Iran. *Manage Strat Health Syst*. 2020, 4(4): 370-373. doi: 10.18502/mshsj.v4i4.2542. (Persian)
- Raoofi A, Takian A, Sari AA, Olyaeemanesh A, Haghighi H, Aarabi M. COVID-19 pandemic and comparative health policy learning in Iran. *Arch Iran Med*. 2020; 23(4): 220-34. doi: 10.34172/aim.2020.02. (Persian)
- Hosseini P, Hosseini P, Broniatowski DA. Content analysis of Persian/Farsi Tweets during COVID-19 pandemic in Iran using NLP. arXiv preprint arXiv:200508400. 2020.
- Bernhardt JM. Communication at the core of effective public health. *AJPH*. 2004; 94 (12): 2051-2053. doi:10.2105/AJPH.94.12.2051
- Rufai SR, Bunce C. World leaders' usage of Twitter in response to the COVID-19 pandemic: a content analysis. *Journal of Public Health*. 2020; 42(3): 510-516. doi: 10.1093/pubmed/fdaa049
- Hatcher W. President Trump and health care: a content analysis of misleading statements. *J Public Health*. 2020; 42(4): e482-e6. doi: 10.1093/pubmed/fdz176
- Damiano AD, Allen Catellier JR. A Content Analysis of Coronavirus Tweets in the United States Just Prior to the Pandemic Declaration. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 2020; 23(12): 889-893. doi: 10.1089/cyber.2020.0425.
- Alhazmi H AM. Emotion Analysis of Arabic Tweets during COVID-19 Pandemic in Saudi Arabia. *IJACSA*. 2020; 11(10): 619-625. doi:10.14569/IJACSA.2020.0111077
- Kamiński M, Szymańska C, Nowak JK. Whose Tweets on COVID-19 Gain the Most Attention: Celebrities, Political, or Scientific Authorities? *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 2021; 24(2): 123-128. doi: 10.1089/cyber.2020.0336.
- Twitter policy tehran imna; 2019.
- Abd-Alrazaq A, Alhuwail D, Househ M, Hamdi M, Shah Z. Top concerns of tweeters during the COVID-19 pandemic: infoveillance study. *J Med Internet Res*. 2020; 22(4): e19016 .doi:10.2196/19016
- Yaqub U. Tweeting During the Covid-19 Pandemic: Sentiment Analysis of Twitter Messages by President Trump. *DGOV*. 2020; 2(1): 1-7.doi:10.1145/3428090
- Mobasseri K, Azami-Aghdash S, Khanijahani A, Khodayari-Zarnaq R. The Main Issues and Challenges Older Adults Face in the SARSCoV-2 Pandemic: A Scoping Review of Literature. *Iran J Public Health*. 2020; 49(12): 2295-2307. doi: 10.18502/ijph.v49i12.4810
- Xue J, Chen J, Hu R, Chen C, Zheng C, Su Y, et al. Twitter Discussions and Emotions About the COVID-19 Pandemic: Machine Learning Approach. *J Med Internet Res*. 2020; 22(11): e20550. doi:10.2196/20550.